

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra

Pērses iela 2, Rīgā

Seminārs 15.03.2018
plkst.10:00

Programma

- ◆ Ievads;
- ◆ Uzņēmējdarbība un veidi;
- ◆ Uzņēmuma maksātspēja, veidi, atbildība;
- ◆ Prakse;
- ◆ Sekas un problēmsituācijas;
- ◆ Noslēgums.
- ◆ Cita svarīga informācija

IEVADS

Samirs Askerovs - SkyNor jurists /rādgiver/
tiesību zinātnes maģistrants ar vairāk nekā
10 gadu pieredzi nodokļu, līgumtiesību,
komercietiesību konsultēšanā un semināru
vadīšanā Latvijā un Norvēģijā. Dažādu
juridisku publikāciju par tiesību
piemērošanu, Eiropas Savienības tiesas
spriedumiem latviešu un vācu valodā, kā arī
citu rakstu autors. www.skynor.no

IEVADS

- BEDRIFTSRĀDĢIVNING SKYNOR SAMIRS ASKEROVS, Org.nr. 918 091 890 / OSLO
- Pakalpojumi tiek sniegti: LV, NOR, DE, ENG, RUS
- Klienti no Latvijas, Norvēģijas, Šveices, Lietuvas, Igaunijas, Krievijas, Anglijas, Polijas, Ukrainas
- Norvēģijas Kikboksinga Federācijas tiesnesis un revīzijas palātas loceklis.

www.skynor.no

info@skynor.no

Tālr. +47 469 414 71 (NOR) / +371 2 9404700 (LV)

Labs sākums – panākumu garantija!

- ◆ Kad jūs plānojat veikt uzņēmējdarbību - vispirms ir jāpievērš uzmanību uzņēmējdarbības formai, vai forma ir jāmaina;
- ◆ Informācijas analīze;
- ◆ Informācijas avota pārbaude/kompetence;
- ◆ Konsultācijas ar iestādēm – Uzņ.reģistrs (Brønnøysundregistrene) u.c.;
- ◆ Izzināšanas procesa nepārtrauktība.

Uzņēmējdarbība

- ◆ Personu vai sabiedrību kopums ar ekonomisku interesi peļņas nolūkā;
- ◆ Organizatoriski saimnieciskā vienība;
- ◆ Subjekta reģistrācija publiskajā reģistrā;
- ◆ Mantas un/vai atbildības nošķiršanas kritērijs;
- ◆ Noteikto mērķu sasniegšanas kritērijs;
- ◆ Produkta/pakalpojuma identifikācijas īpašības.

Uzņēmējdarbības formas veidi

(izplatītie/moderni)

- ◆ Enkelpersonforetak – ENK (Individuālais komersants);
- ◆ Aksjeselskap – AS (Sabiedrība ar ierobežotu atbildību);
- ◆ Allmenaksjeselskap – ASA (Akciju sabiedrība)
- ◆ Norskregistrert utenlandsk foretak – NUF (Norvēģijā reģistrēts ārvalstu uzņēmums)
- ◆ CITI...

Uzņ.darbības formas izvēle

- ◆ Apsvērt savas vajadzības un iespējas;
- ◆ Ir jāapsver katrā atsevišķā gadījumā kādu uzņēmuma veidu izmantot tālākai virzībai:
 - Ne vienmēr izvēlētais veidojums būs aktuāls vai piemērots tieši jūsu uzņēmējdarbībai;
 - Nepaļaujieties uz “es dzirdēju” vai “varbūt labāk”.

Faktori kuri ietekmē izvēli

- Dibināšanas izdevumi un ilgums;
- Projekta/darba veikšanas ilgums un apjoms;
- Reģistrēšanas izmaksas un laiks;
- Pamatkapitāls;
- Risks;
- Licences un likumdošana;
- Nodokļi un citu izdevumu slogs;
- Īpašnieku skaits;
- Atbildība;
- Nākotnes plāni u.c.

ENK (ik/pašnodarbināta persona)

- Viena persona (vienīgais īpašnieks);
- Nav noteiks/obligāts pamakapitāls;
- Reģ. izdevumi nepastāv (enhetsregisteret);
- Nav obligāti statūti u.c. dib. dokumenti;
- Ātrs reģ. process, un/vai labošana;
- Atbildība ar personīgu mantu;
- Adrese Norvēģijā
- Īpašnieka uzvārds ir obligāts nosaukmā

AS (sabiedrība ar ierobežotu atbildību)

- Min. viena persona (vairākās);
- Noteiks/obligāts pamatkapitāls NOK 30000-(iepriekš NOK 100 000.) (ASA 1 mln.);
- Pastāv reģ. izdevumi (Foretaksregisteret);
- Ir obligāti statūti u.c. dibināšanas dokumenti un valde;
- Ilgāks reģ. process, un/vai labošana;
- Atbildība ar uzņēmuma mantu (ja nav galvojuma) u.c.

NUFs (Norvēģijā reģistrēts ārvalstu uzņēmums)

- ◆ Latvijas uzņēmējs reģistrē SIA Norvēģijas uzņ.reg., līdzīgs filiālei;
- ◆ Nav nepieciešams pamatkapitāls;
- ◆ Nav jaunas pārvaldes institūcijas;
- ◆ Nav dib.dokumentu;
- ◆ Atsevišķs veidojums, kas nav saistīts ar LR reģistrēto SIA;
- ◆ Pēc juridiskā statusā pielīdzināms AS (SIA)

Uzņēmuma maksātspēja

- ◆ Maksātspējas pazīmes un veidi;
- ◆ Valdes un menedžera/daglig leder personīgā atbildība - Styret kan videre bli erstatningsansvarlig etter aksjeloven § 17-1 for å ha forvaltet et underfinansiert bedrift;
- ◆ Prakse.

Maksātnespējas pazīmes

- ◆ Uzņēmuma nespēja nokārtot maksājumu saistības (telpu noma, nodokļi u.c.);
- ◆ Nespēja nokārtot saistības ar spēka esošo spriedumu (pastāv izpildraksts);
- ◆ Nespēj izmaksāt darba algu u.c. izmaksas;
- ◆ Parāda summa pārsniedz aktīvus (realizēšanas vērtība mazāka par parādu, piem. dators, telefons, auto, arī prasījuma tiesības).

Maksātnespējas veidi

- ◆ Uzņēmuma pārvaldes orgāns pieņem lēmumu par sabiedrības maksātnespēju – Oppbud, un iesniedz pieteikumu tiesai;
- ◆ Kreditori iesniedz pieteikumu par uzņēmuma maksātnespēju, parasti VID;
- ◆ Darbinieki iesniedz pieteikumu par darba algas un atvaļinājuma naudas kavējumu vai/un neizmaksu – Konkursbegjæring.
- ◆ Lēmij par to tikai tiesa – piem. Oslo byfogdembete (Oslo kommune).

Valdes personīgā atbildība I

- ◆ Atbildība par neiesniegšanu vai laicīgu neiesniegšanu m.n. pieteikumu – iet runa par periodu no momenta kad uzņēmums ir faktiski maksātnespējīgs līdz pieteikuma iesniegšanai vai pieteikuma saņemšanas no tiesas (perioda princips/frist prinsipp).
- ◆ Naudas līdzekļu slēpšana un izvairīšanas no nodokļu nomaksas (līdzekļu ieskaitīšana ārvalstīs) piem. No AS vai NUF uz SIA;

Valdes personīgā atbildība II

- ◆ Kreditoru maldināšana, faktiski esot m.n.;
- ◆ Procesā gaitā tika dibināts jauns veidojums ar tām pašām personām un līdzīgu uzņ. nosaukumu;
- ◆ Mākslīgas darba attiecību veidošana un darba algas reģistrēšana, arī izmaksa radniekiem (nærstāende) plašā nozīmē;
- ◆ Praksē – valdes/menedžera personīgā/solidārā atbildība (reāls cietumsods)

Prakse I

- ◆ Apgabaltiesa lietā LB 2008-704 - tiesa apstiprināja periodu 9 ar pusi mēnešiem no uzņ. faktiskas maksātnespējas līdz pieteikuma iesniegšanai par piemērotu – pārrunas ar potenciālajiem investoriem (no 2004 bija 5 mēneši). Tiesa atzīst, ka apstākļi ir jānovērtē katrā gadījumā atsevišķi. Valde netika saukta pie atbildības.
- ◆ Šobrīd nav nostiprināts konkrēts periods, ir perioda lietderīguma vērtējums.

Prakse II

- ◆ Apgabaltiesa lietā LG-2007-21395 - tiesa neapstiprināja periodu uz 6 mēnešiem no uzņ. faktiskas maksātnespējas līdz pieteikuma iesniegšanai tiesai par piemērotu. Valde tika saukta pie atbildības par laicīgi neiesniegtu pieteikumu par maksātnespēju un lēmuma nepieņemšanu.
- ◆ Valdes pasivitātes princips

Prakse III

- ◆ Lieta nr LA-2017-166924 (05.01.2018) – Dāņu NUF menedžeris (daglig leder) tika notiesāts ar 90 d. brīvības atņemšanu (1 instancē uz 120 d.) par grāmatvedības-, pvn-, nodokļu noteikumu pārkāpumu.
- ◆ kr 650.000 pvn parāds tiek uzskatīts par nopietnu nodokļu nemaksāšanas pārkāpumu/noziegumu (Valsts zaudējums).
- ◆ Kr.process sākas pēc NUFs maksātnespējas.

Prakse IV

- ◆ Valde tika saukta pie atbildības par darba algas izmaksu, nodokļu parādam esot (brīvības atņemšana). II instances tiesa atcēla šo spriedumu (naudas sods);
- ◆ Aprēķinātie nodokļi pieder Valstij (pvn, soc.nod u.c.) – Kemner un Skatteetaten;
- ◆ Aprēķinātā darba- un atvaļinājuma- alga pieder darbiniekam;
- ◆ Princips “man nemaksā, es nemaksāšu” – nedarbojas.

Prakse V

- ◆ LF-2016-159009 – Uzņēmējdarbības karantīna uz 2 gadiem. Naudas skaitīšana uz citu Valsts uzņēmumu. II tiesas instance atstājusī I instances tiesas spriedumu spēkā. Lieta tika nosūtīta uz policiju kr. atbildības pazīmju pārbaudei. Valsts zaudējumi. Spriedums nav pretrunā ar Cilvēktiesību konvencijas normām (pkt. 6), rakstiskais process; Nav nozīmes ka tas ir 1 reiz.
- ◆ LB-2016-12248 – valdes personiskā un solidārā atbildība, par pārmaksātas naudas neatgriešanu klientam, zinot, ka uzņēmums ir faktiski maksātnespējīgs.

Prakse VI

- ◆ Augstākās tiesas spriedums HR-2017-2375-A – menedžera/daglig leder personiskā atbildība, par uzņēmuma slikto fin.stāvokļa kreditoru neinformēšanu. Kad nevar norēķināties ar kreditoriem laikā, faktiski ir jāpieņem, ka m.n. pazīme pastāv. Ir jārīkojas aktīvi lai mēģinātu samazināt kreditoru zaudējumu risku (netika darīts) (aksjeloven § 17-1,)
- ◆ Līgumattiecību lojalitātes princips (secinājums).
- ◆ Pienākums sekot grāmatvedības noteikumiem atbilstoši likumdošanas noteikumiem (aksjeloven § 6-14). Zaudējumi kr 750.000 .

Obligāti, neatkarīgi no formas

- ◆ Kontrole – čeki/bilag, rēķini/faktura;
- ◆ Grāmatvedības uzskaitē – Regnskap (økonomisystem);
- ◆ Nodokļu aprēķins un nomaksa;
- ◆ MVA melding – PVN informācijas sniegšana (6.termiņi);
- ◆ A-melding – katru mēnesī;
- ◆ Nodokļu deklarācija un næringsoppgave – katru gadu līdz 31.05...

Sekas ja netika ievēroti likumu noteikumi

- ◆ Termiņu neievērošana, piem. MVA-melding (omsetningsoppgave pirms 2017), a-melding... – naudas sods;
- ◆ Nodokļu parāds – naudas sods, inkaso, cietumsods;
- ◆ Daži likuma pārkāpumi: piem. darba drošība un aizsardzība/HMS– naudas sods, cietumsods (piemēro atsevišķi vai viss kopā);

Sekas ja netika ievēroti likumu noteikumi II

- ◆ Maksātnešpēja, fiziskās un/vai juridiskās personas;
- ◆ Aizliegums ieņemt uzņēmuma amatus un dibināt uzņēmumus, terminēts;
- ◆ Dati tiks iekļauti parādnieku reģistros;
- ◆ Apgrūtinājumi iegādāties īpašumu vai īrēt dzīvokli;
- ◆ Atteikums pilsonības iegūšanai u.c.

Problēmsituācijas

- ◆ Neskaidras attiecības – ENK vai darbinieks;
- ◆ Termiņu neievērošana;
- ◆ Atlaišanas noteikumu nepareiza piemērošana – izmaksā dārgi;
- ◆ Līgumu un citu dokumentu parakstīšana neiedziļinoties/arī forma;
- ◆ Paļaušanās uz solījumiem;
- ◆ Bailes komunicēt ar institūcijām;
- ◆ Grāmatvedības noteikumu neievērošana ;

Problēmsituācijas II

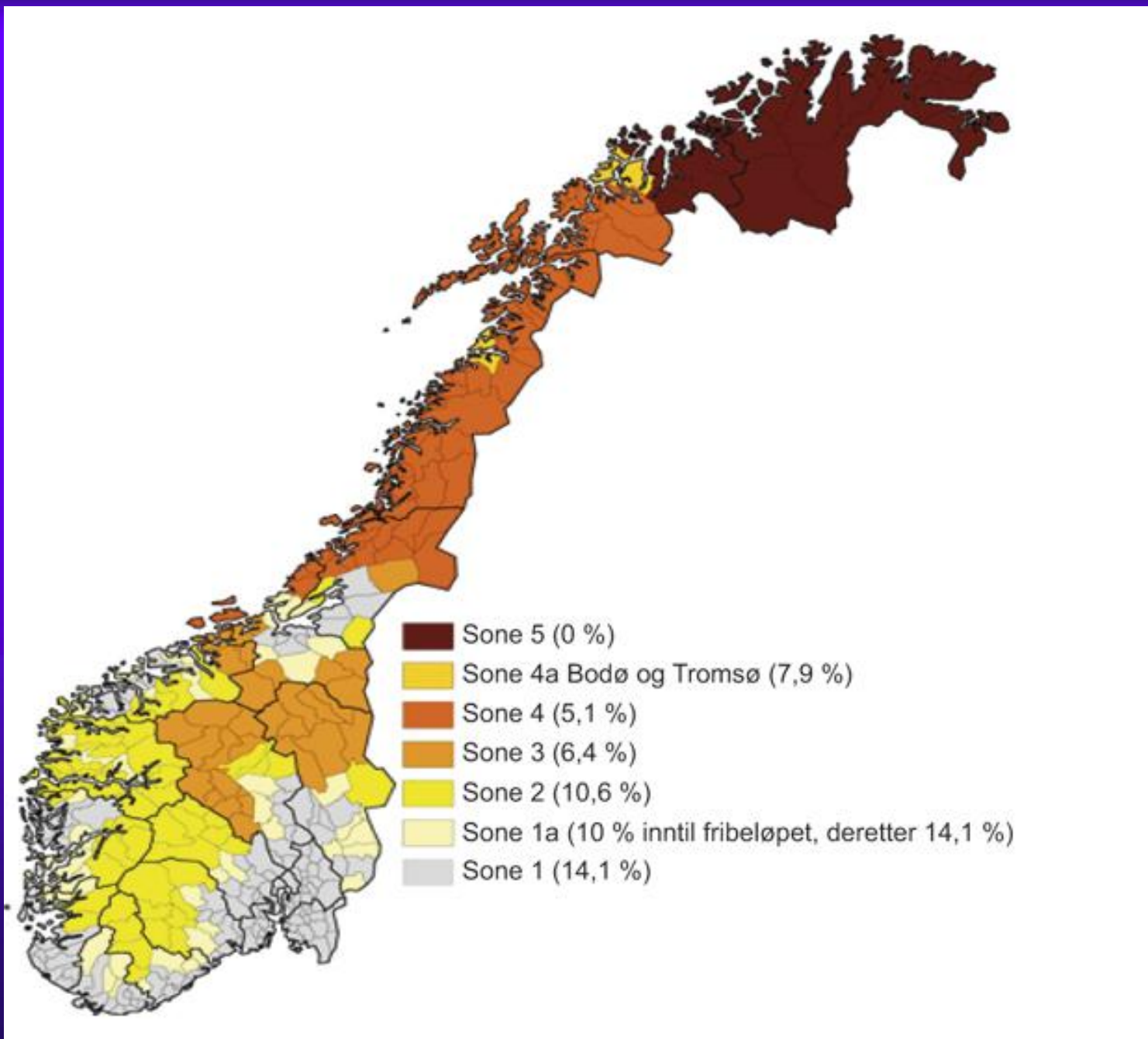
- ◆ Līgumā tika iekļauta šķīrējtiesas klauzula;
- ◆ Likumdošanas noteikšana strīdu gadījumā;
- ◆ Tiesas sprieduma atzīšana Norvēģijas Karalistē. Īpaši – Lugāno konvencija (2007), Hāgas konvencija (1965);
- ◆ Dokumentu paraugu, it īpaši veco, izmantošana;
- ◆ Lēts pakalpojumu piedāvājums. Mans secinājums, ka tiek radīta negatīva prakse un slikta uzņēmējdarbības vide attiecībā uz pēcnācējiem (komersantiem u.c. tirgus dalībniekiem);
- ◆ Nav vēlmes sadarboties ar institūcijām.

Cita svarīga informācija

Nodokļi

- Ienākumu nodoklis (24%, algas 8,2%, vai pēc tabulas);
- Nodoklis no peļņas/overskudd (24% 2017);
- Darbadevēja nodoklis (0 -14,1%) ! 2018 grozījumi pakalpojumu sniedzējiem 14,1;
- Darbadevēja nodoklis no atvaļinājuma naudu (0 -14,1%);
- Pievienotās vērtības nodoklis (MVA/moms 25%, 15%, 12% un 0%);
- Gada nodoklis par transportlīdzekli;
- citi nodokļi (akcīzes, pasažieru nodoklis)

Forskuddsskatt vai Forskuddstrekk

- ◆ Forskuddsstrekk - darbadevēja aprēķins katru mēnesī, algas lapā ir redzams un nodokļu kartē, izmaksā darbadevējs;
- ◆ Forskuddsskatt – aprēķina pašnodarbinātais, izmaksā pats balstoties uz iesniegto vai pagājušā gada informāciju, 15. martā, 15. maijā, 15. septembrī un 15. novembrī (var vienoties izmaksāt vienu reizi gadā);

Institūcijas/iestādes

- ◆ Viss vienā www.altinn.no
- ◆ SKATTEETATEN – nodokļu inspekcija (www.skatteetaten.no);
- ◆ POLITI – policija (www.politi.no);
- ◆ UDI – imigrācijas dienests (www.udi.no);
- ◆ NAV – nodarbinātības un labklājības valsts aģentūra (www.nav.no);

Institūcijas/iestādes

- ◆ BRØNNØYSUNDREGISTRENE – uzņēmumu reģistrs u.c. (www.brreg.no);
- ◆ TOLL – muiža (www.toll.no);
- ◆ ARBEIDSTILSYNET – darba inspekcija (www.arbeidstilsynet.no);
- ◆ Tiesas portāls – (www.domstol.no) un normatīvu aktu portāls (www.lovddata.no);
- ◆ FYLKESMANNEN – reģiona/grafīstes gubernators (www.fylkesmannen.no);

Cita informācija

- ◆ Personu apliecinošs dokuments;
- ◆ Uzturēšanas atļauja (opphold);
- ◆ Biežāk ielūkoties altinn.no;
- ◆ Sadarboties ar institūcijām;
- ◆ Sniegt patiesas ziņas – nodokļu deklārācija;
- ◆ Nesaprašanās gadījumā pieprasīt tulku;
- ◆ Sekot izmaiņām;

Cita informācija

- ◆ Norvēģu valodas prasmes (www.vox.no, norsk prøve, bergens tests u.c.);
- ◆ Augstākās izgl. dokumentu legalizācija www.nokut.no u.c.;
- ◆ politi.no – namsmann var iesniegt prasījumu par maksājumu saistībām;
- ◆ Stāties arodbiedrībā vai organizācijā?

Paldies par uzmanību!

Lai Jums veicas!

Mēs esam vienmēr atvērti sadarbībai!!!